

APVV-WORKSHOP 1. JULI 2021

BANSKÁ BYSTRICA

Jana Lauková

Eva Molnárová

Institut für Germanistik
der Matej-Bel-Universität

BANSKÁ BYSTRICA

STATISTIK: GEOGRAPHIE UND DEMOGRAPHIE

ANGABEN – QUELLEN:

- ❑ CG eGOV – Úvod (banskabystrica.sk)
<https://egov.banskabystrica.sk/Default.aspx?NavigationState=400:0>:
- ❑ Cudzinci ako noví Bystričania, projekt KapaCITY bol pre mesto prínosom | Banská Bystrica (banskabystrica.sk)
- ❑ <http://cvek.sk/wp-content/uploads/2019/03/Integracia-cudzincov-v-Banskej-Bystrici.pdf>

STATISTIK: GEOGRAPHIE UND DEMOGRAPHIE

O MESTE

- 🔗 História
- 🔗 Radnica
- 🔗 Mestské časti
- 🔗 Katastrálne územia mesta
- 🔗 **Geografia a demografia**
- 🔗 Partnerské mestá

Pohotovostné kontakty

Podujatia

Úrady a inštitúcie

Mestská polícia

Školstvo

Kultúra

Šport

Sociálna pomoc

Matrika a pobyt

Poloha mesta Banská Bystrica (Mestský úrad) v súradniciach:

48° 44' 19" N (severnej šírky)

19° 09' 25" E (východnej dĺžky)

Poloha mesta Banská Bystrica (Námestie SNP) v súradniciach:

48° 44' 08" N (severnej šírky)

19° 08' 44" E (východnej dĺžky)

Rozloha: 103 373 274 m² = 103,373274 km²

Nadmorská výška: 362 m n.m.

Počet obyvateľov: 76434 (k 31.12.2018) [Podrobnejšie informácie o obyvateľoch](#)

Hustota obyvateľstva: 786 obyvateľov/km²

Výška vrchu Urpín: 510 m n.m.

Kraj Banskobystrický

Okres Banská Bystrica

Rieka Hron

PSČ 974 01

Telefónna predvoľba +42148

Historické názvy mesta: Nova villa Bystriciensis, Neosolium, Neusohl, Beszterczebánya

[Zoznam ulíc v meste Banská Bystrica](#)

STATISTIK: BEVÖLKERUNGSZAHL

Vitajte!

Prihl

Navigácia

Úvod

Administratívne členenie

→ Občania

› Počty občanov v jednotlivých rokoch

› Prírastky a úbytky občanov za jednotlivé roky

› Počet občanov podľa ulíc

› Počet občanov podľa veku

› Počet občanov podľa krstných mien

› Počet občanov podľa priezvisk

› Počet občanov podľa dňa narodenia

› Štatistický prehľad

Úradná tabuľa

Všeobecne záväzné nariadenia

Samospráva

Vybrané: 1

Rok ▾	Počet občanov spolu	Počet mužov	Počet žien	Úbytok	Prírastok	Zomrelých	Prisťahovaných	Odstahovaných	
2021	75 409	35 368	40 041	986	670	482	356	504	
2020	75 725	35 536	40 189	1 908	1 488	761	747	1147	
2019	76 145	35 730	40 415	1 939	1 656	733	872	1206	
2018	76 428	35 864	40 564	1 983	1 785	728	973	1255	
2017	76 626	35 949	40 677	1 979	1 791	727	1007	1252	
2016	76 814	36 037	40 777	1 932	1 735	692	936	1240	
2015	77 011	36 202	40 809	1 971	1 640	701	845	1270	
2014	77 342	36 393	40 949	2 033	1 619	693	844	1340	
2013	77 756	36 596	41 160	1 861	1 586	675	819	1186	
2012	78 031	36 703	41 328	1 856	1 606	673	828	1183	
2011	78 281	36 837	41 444	1 964	1 583	700	838	1264	
2010	78 662	37 025	41 637	1 941	1 626	667	859	1274	
2009	78 977	37 224	41 753	1 672	1 504	624	749	1048	
2008	79 145	37 330	41 815	1 918	1 469	647	752	1271	
2007	79 594	37 527	42 067	2 018	1 599	667	882	1351	
2006	80 013	37 753	42 260	2 085	1 424	698	822	1387	

STATISTIK: BEVÖLKERUNGSSZAHL – Rentnerzahl

Podiel dôchodcov narastá:

- v roku 2010 to bolo približne 16%,
- v roku 2016 už viac ako 21% –
– podobne ako v iných regiónoch Slovenska, aj tu dochádza k výraznému starnutiu obyvateľstva.

STATISTIK: BEVÖLKERUNGSAHLE – RENTNER

2010	16 %
2016	mehr als 21 %

STATISTIK: AUSBILDUNG

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva:

- úplné stredné odborné vzdelanie:

34,3 % obyvateľov

- stredné vzdelanie: 55,72% obyvateľov

- vysokoškolské vzdelanie: 21,47% obyvateľov.

STATISTIK: Sozioökonomische Situation in der Stadt

Kým miera nezamestnanosti v Banskobystrickom kraji je stále relatívne vysoká (8,12% vo februári 2018), v okrese Banská Bystrica je to len 3,79%.

3 najväčší zamestnávatelia v meste sú štátne a verejné inštitúcie:

- Slovenská pošta (14 tisíc zamestnancov),
- Nemocnica F.D. Roosewelta (2211 zamestnancov),
- Univerzita Mateja Bela (6 tisíc zamestnancov),
- mesto Banská Bystrica a Finančné riaditeľstvo (6,5 tisíc zamestnancov).

Zo súkromných firiem je to predovšetkým Stredoslovenská vodárenská spoločnosť (1091 zamestnancov).

STATISTIK: AUSLÄNDER IN BB

- Cudzinci ako noví Bystričania, projekt KapaCITY bol pre mesto prínosom | Banská Bystrica (banskabystrica.sk)
- 26. februára 2021

STATISTIK: AUSLÄNDER

Banská Bystrica: iný trend, ako je priemer na Slovensku, kde výrazne prevažujú obyvatelia krajín EÚ/EHP (Európsky hospodársky priestor). Ukazuje sa, že v Banskej Bystrici je to opačne. Najčastejšími krajinami pôvodu cudzincov z EÚ sú **Česká republika, Poľsko, Rumunsko a Nemecko.**

V prípade tretích krajín ide predovšetkým o krajiny tzv. bývalého socialistického bloku – **Ukrajina, Rusko, Srbsko**, ale pomerne početná je aj komunita občanov **Číny a Iránu**. Celkovo v Banskej Bystrici žijú cudzinci až z **57 krajín.**

STATISTIK: AUSLÄNDER (Frauen/Männer) – BEZIRK BANSKÁ BYSTRICA

- V roku 2014 žilo v meste Banská Bystrica 1187 cudzincov. Podľa typu pobytu najpočetnejšou skupinou, ktorá mala trvalý pobyt, boli občania Ukrajiny (26,82%), Srbskej republiky (12,43%) a Ruskej federácie (10,65%). Spolu tvorili 49,90% celkovej populácie cudzincov.
- Ako vyplýva z aktuálnych štatistík, počet cudzincov v meste sa viac ako zdvojnásobil oproti roku 2014 (aj keď aktuálne dáta sú za celý okres BB). Krajiny pôvodu cudzincov z tretích krajín ostali prakticky rovnaké.

STATISTIK: AUSLÄNDER (QUELLE – ÚHCP – Úrad hraničnej a cudzineckej polície/Amt für Grenz- und Fremdenpolizei)

Tabuľka 1. Najčastejšie krajiny pôvodu cudzincov z EU/ EHP a tzv. tretích krajín

Krajina pôvodu EU/EHP	Počet cudzincov	Krajina pôvodu – tretie krajiny	Počet cudzincov
Česká republika	260	Ukrajina	661
Poľsko	157	Rusko	289
Rumunsko	85	Srbsko	137
Nemecko	71	Čína	65
Taliansko	71	Irán	52
Veľká Británia	63	Bielorusko	36
Francúzsko	53	USA	32
Maďarsko	51	Kazachstan	31
Španielsko	45	Bosna a Hercegovina	28

Zdroj: ÚHCP na vyžiadanie, dáta k 31.januáru 2018

STATISTIK: AUSLÄNDER (Frauen / Männer)

Tabuľka 2. Ženy/muži podľa krajín pôvodu

EÚ/EHP		Štátni príslušníci tretích krajín		Spolu
muži	704	muži	679	1506
ženy	827	ženy	352	1056
spolu	1531	spolu	1031	2562

STATISTIK: AUSLÄNDER (Alter)

Tabuľka 3. Cudzinci podľa veku

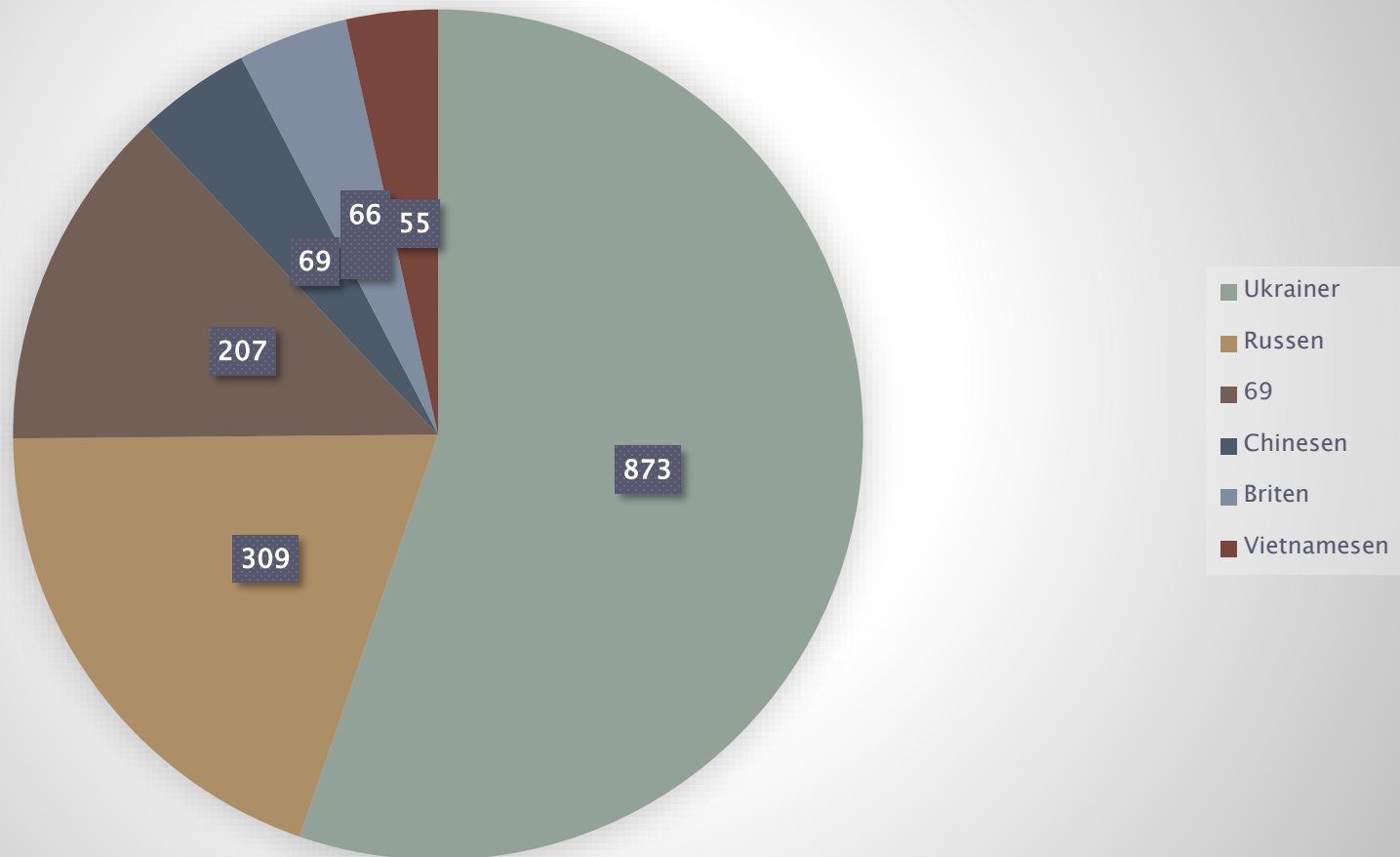
Vek	Počet
0-5	30
6-16	149
17	39
18-60	2073
61 a viac	241
Spolu	2562

STATISTIK: AUSLÄNDER IN DER STADT BANSKÁ BYSTRICA

- Na území mesta Banská Bystrica je k **31.3. 2021** evidovaných **2830 cudzincov** – 1604 mužov a 1226 žien.
- Z uvedeného počtu je **952** občanov členských štátov Európskej Únie a ich rodinných príslušníkov a **1878** občanov tretích krajín. Okrem štátov únie sú to predovšetkým občania Ukrajiny (873), Ruskej federácie (309), Srbska (207), Číny (69), Veľkej Británie (66), Vietnamu (55). Evidujeme aj občanov Turecka, Albánska, Austrálie, Egypta, Filipín, Mexika, Venezuely, Kazachstanu, USA, Kanady, Indonézie, Palestíny.
- Z členských krajín sú najviac zastúpení občania Českej republiky (227), Poľska (154), Talianska (68), Francúzska 53, Španielska (47), Maďarska (34) a Chorvátska (22).

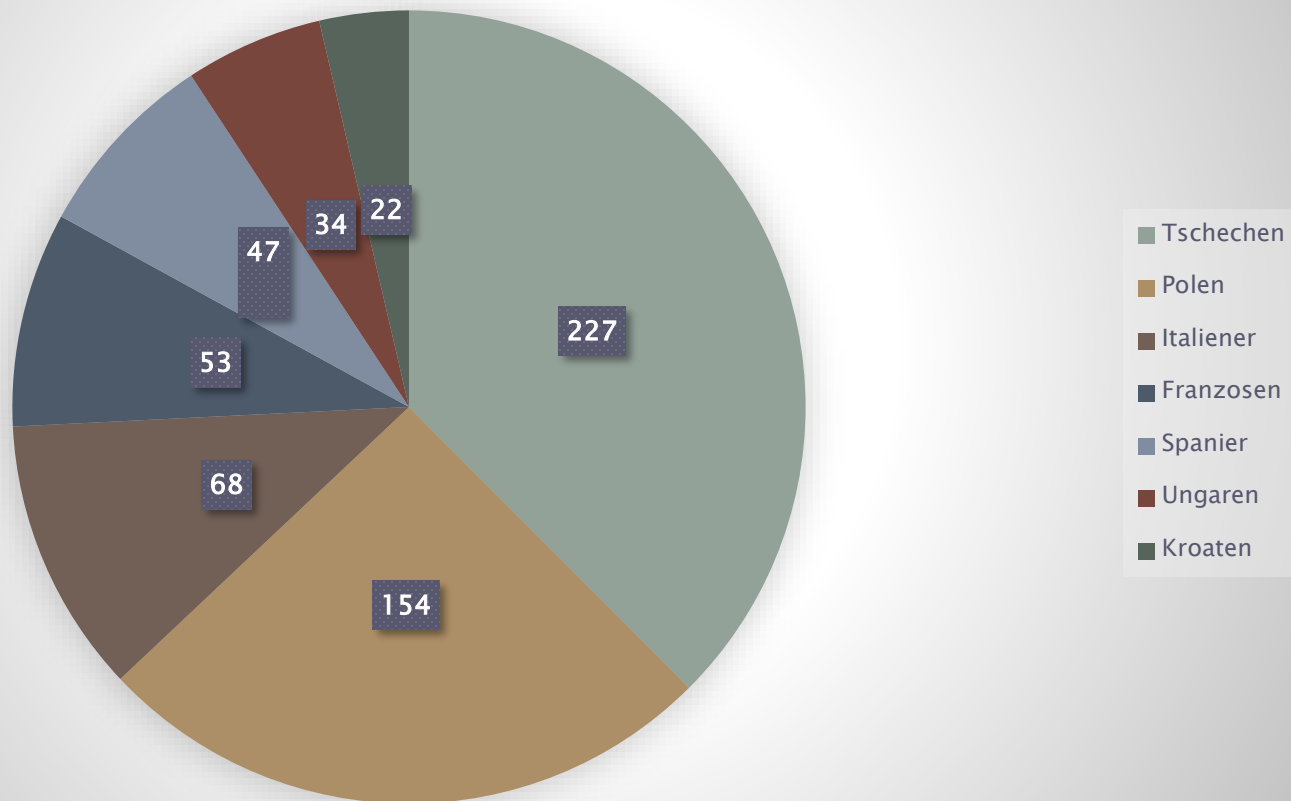
STATISTIK: AUSLÄNDER AUS DEN NICHT-EU-LÄNDERN – Stadt Banská Bystrica

Ausländerzahl in Banská Bystrica (Stand 31.3. 2021)

STATISTIK: AUSLÄNDER AUS DEN EU-LÄNDERN – in der Stadt Banská Bystrica

Ausländerzahl in Banská Bystrica (Stand 31.3. 2021)

STATISTIK

Aj podľa absolútnych čísel, aj podľa poznatkov ľudí zapojených do výskumu, najviac cudzincov, ktorí žijú v Banskej Bystrici, pochádza z **Ukrajiny** a **Ruska**. Ich vyšší počet zaznamenali napríklad aj školy, do ktorých začína chodiť čoraz viac detí z týchto krajín.

STATISTIK: AUSLÄNDER (Frauen/Männer)

Mesto v súčasnosti nemá zmapované a ani spracované pracovné uplatnenie cudzincov. Vychádza to z celkového nedostatku informácií (aj štatistických) o tejto skupine obyvateľstva.

STATISTIK

Banská Bystrica: predovšetkým mestom služieb, najväčšími zamestnávateľmi sú nemocnica a univerzita, veľké priemyselné parky alebo výrobné firmy v meste nepôsobia.

To má vplyv aj na zamestnávanie cudzincov, pretože sa tu zatiaľ nevyskytuje téma potreby prijímania alebo „dovozu“ zahraničných pracovníkov tak, ako je tomu v západnej časti krajiny, v Trnave alebo Nitre.

Preto ani téma zamestnávania cudzincov nie je v súčasnosti verejne ani politicky diskutovanou témou v Banskej Bystrici.

ERHEBUNGSRaum

Horná Straße, Banská Bystrica

ERHEBUNGSRaum

Horná Straße, Banská Bystrica

ERHEBUNGSRAUM

Horná Straße, Banská Bystrica

ERHEBUNGSRAUM

Horná Straße, Banská Bystrica

ERHEBUNGSRaum

Štefan–Moyzes–Platz, Banská Bystrica

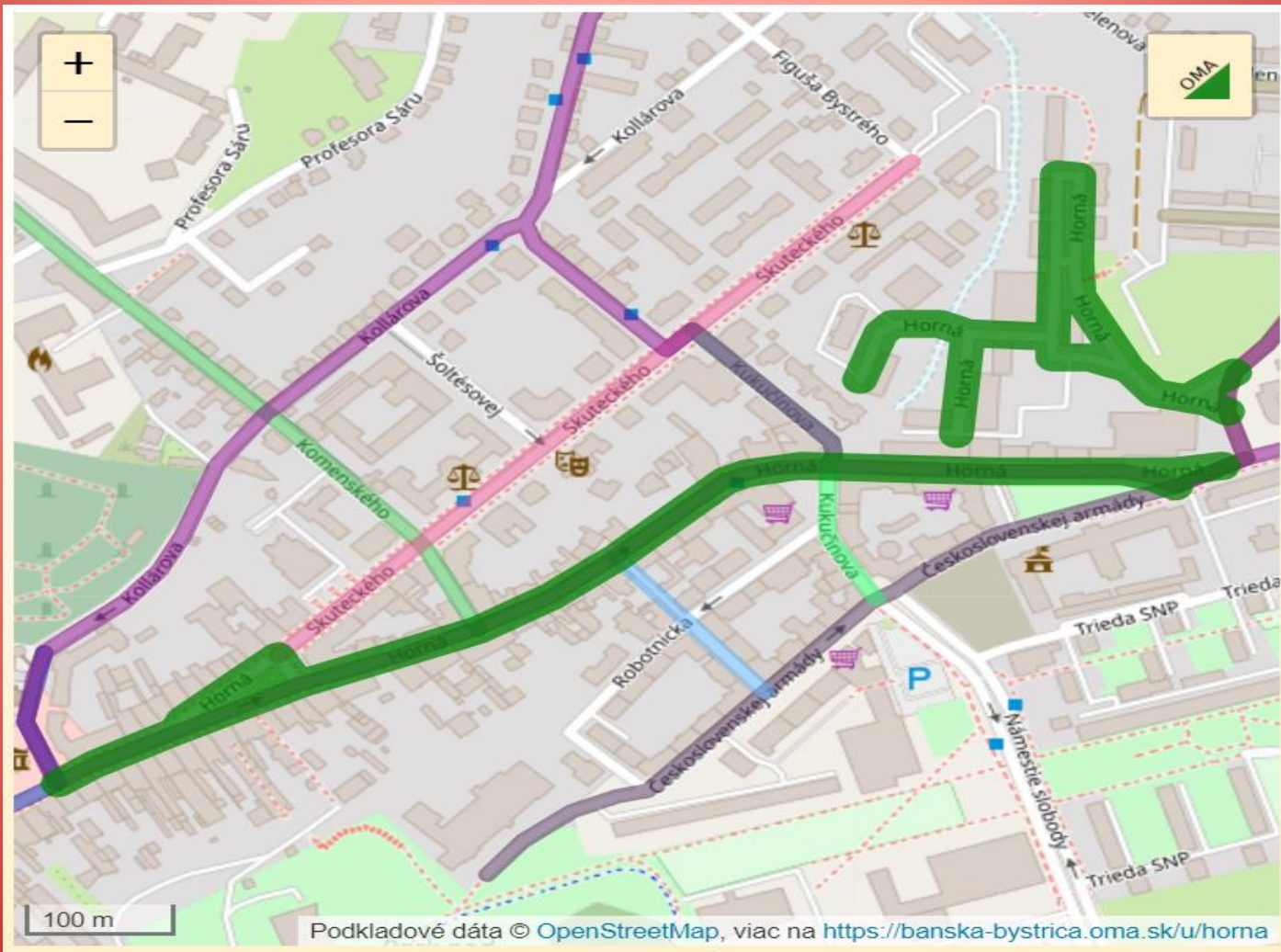

ERHEBUNGSRAUM

Štefan–Moyzes–Platz, Marktplatz, Banská Bystrica

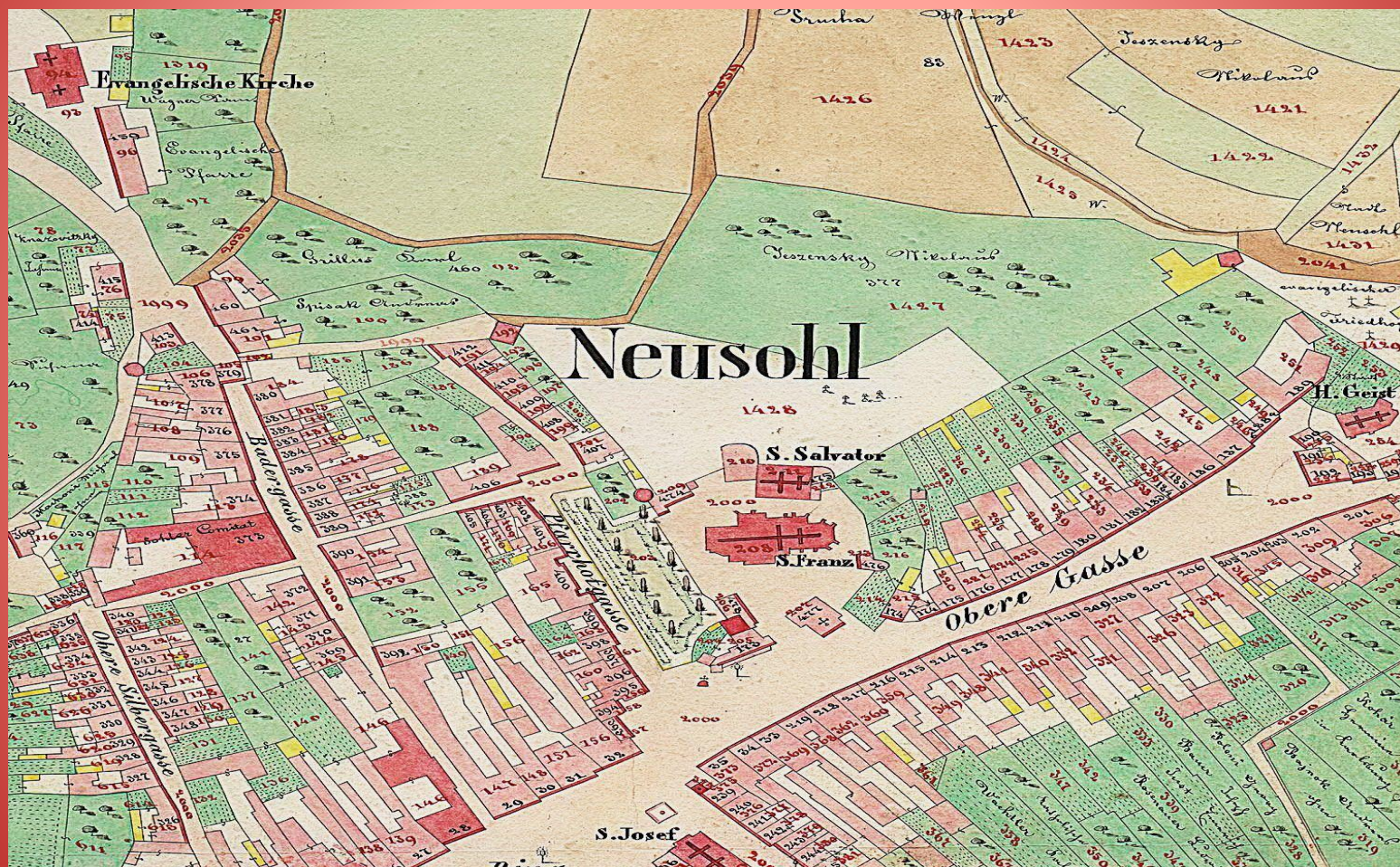
Horná ulica

Námestie Štefana Moyzesa

Banská Bystrica

ERHEBUNGSRAUM

Forschungsparameter:

- jazyky (viacjazyčnosť)
- multimodalita (text/komunikát – písmo, typ, veľkosť .../grafika/obraz)
- jazyková ekonómia
- typ budovy (architektúra)
- diachrónny aspekt

1 ŠPECIFIKÁ – SPEZIFIKA

FOKUS SPRACHENVIELFALT

Charakteristickou črtou súčasnej jazykovej situácie (aspekt viacjazyčnosti) v Banskej Bystrici je nepochybne aj prílev cudzincov, ktorí prichádzajú na naše územie z pracovných dôvodov dlhodobého charakteru.

Mnohí z nich sú vlastníci resp. spolumajitelia/spoluvlastníci obchodných prevádzok a zariadení v centre mesta Banská Bystrica. Táto skutočnosť sa odzrkadľuje aj pri tvorbe a kreovaní názvov niektorých obchodných prevádzok a zariadení, ktoré nie sú už len výlučne v slovenskom jazyku, ale aj v iných jazykoch, napr. v angličtine, francúzštine, nemčine, ruštine, ukrajinčine, taliančine a pod.

Ich prvotným zámerom je reklamná funkcia a zároveň nepochybne aj úmysel zaujať a upútať recipientov, potenciálnych kupujúcich a užívateľov daných služieb.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVSKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Námestie Štefana Moyzesa je námestie v užšom centre Banskej Bystrice.

Pomenované je podľa slovenského cirkevného hodnostára a podpredsedu Matice slovenskej Štefana Moyzesa (Moyses).

V roku 1937 sa námestie volalo Horné (Bárta, 2015).

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN-MOYSES-PLATZ

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVSKA) – ŠTEFAN-MOYSES-PLATZ

V rámci čiastkovej výskumnej sondy boli prostredníctvom metódy kvantitatívnej analýzy zistené nasledovné fakty:
v prípade analyzovaných „signs“ (celkovo bolo analyzovaných 70 položiek) bol celkový počet explicitne použitých jazykov 6 (vrátane slovenčiny).

Jednalo sa o jazyky angličtina, francúzština, taliančina, ruština resp. ukrajinčina a španielčina.

Zo 70 analyzovaných položiek je 77% jednojazyčných, to znamená, že v názvoch a texte je použitý iba slovenský jazyk. 16% položiek je aj v angličtine aj slovenčine.

Zvyšných 7 % položiek je dvojjazyčných a používa sa v nich slovenský jazyk v kombinácii s ďalším cudzím jazykom, konkrétne s talianskym, francúzskym, španielskym alebo ruským. Výskyt nemeckého jazyka v rámci cudzojazyčnosti sme v skúmanej lokalite nezaznamenali.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Vysoký podiel angličtiny nás v tomto prípade neprekvapuje, podobné zistenia a výsledky sme zaznamenali aj v predchádzajúcom parciálnom výskume jazykovej krajiny Hornej ulice v Banskej Bystrici (porovnaj Lauková, Molnárová, 2020).

Anglické pomenovania obchodov, herní a reštauračných zariadení sa už v súčasnej dobe stávajú bežnou súčasťou jazykovej krajiny (Schulze, 2018).

Používanie angličtiny sa však vo väčšine prípadov obmedzuje najmä na názvy značiek, obchodov a produktov, zatiaľ čo všetky ostatné relevantné informácie sú uvedené v slovenskom jazyku (Lauková, Molnárová, 2020, 103).

V prípade spoločnosti *Kooperativa a.s. Vienna Insurance Group* ide o presný názov rakúskej poisťovne so zastúpením v strednej a východnej Európe, uvedený je nad dverami do prevádzky.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVSKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

V prípade názvu baru *GoodZone hookah & bar* v objekte pod tržnicou ide o anglický názov baru. Dovoľme si predpokladať, že aj pre jazykovo menej zdatného slovenského recipienta, ktorý neovláda angličtinu, nie je príliš komplikované odhadnúť význam syntagmy *good zone*, doslovný preklad v slovenčine *dobrá zóna*.

Problematickejšie to už je v prípade príznakového anglického výrazu *hookah*. Do slovenčiny sa prekladá ako *vodná fajka*, čo dokresľuje aj obrazový znak vodnej fajky nad dverami, pod týmto nápisom.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN-MOYSES-PLATZ

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Používanie francúzskeho jazyka ako ďalšieho prítomného jazyka v prípade názvov obchodov a prevádzok môže byť dôkazom sledovania jasnej línie stereotypných kultúrnych i jazykových konotácií a jednoznačne súvisí s oblasťou módy, oblečenia, šperkov príp. aj gastronómie.

Francúzština sa vyskytla v jednom prípade názvu prevádzky s občerstvením s názvom *Bonjour Palacinky – bagety – káva*. V súvislosti s daným kontextom s *palacinkami, bagetami, hot-dogom a kávou* môže mať pre recipienta sekundárne apelatívnu a reklamnú funkciu.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN-MOYSES-PLATZ

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Už takpovediac chronicky známy výraz, v tomto prípade figuruje ako súčasť názvu *Bonjour* (*dobré ráno/dobrý deň*) a vo Francúzsku sa používa ako forma pozdravu, pričom sa píše spolu, nie samostatne, ako si myslia mnohí ľudia.

Tento výraz sa môže použiť aj ako pozdrav pri príchode, v podstate sa ako forma pozdravu nepoužíva len ráno, ale počas celého dňa.

Ďalším francúzskym výrazom je *crepes*, čo v slovenčine znamená *palacinky*. Pravopis tohto slova je však v tomto prípade nesprávny, vo francúzštine je jeho transkripcia *crêpes*.

Z francúzštiny pochádza aj výraz *baguette* (*sendvič, bageta*). Jeho transkripcia je rovnaká aj v angličtine a takisto v preklade do slovenčiny znamená *bageta, dlhý rožok*. Z angličtiny pochádzajú v tomto prípade aj výrazy *hot-dog* a *coffee*.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVSKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Ďalším príkladom použitia viacjazyčnosti v kontexte LL je taliančina ako jazyk, ktorý sa v najväčšej miere vyskytuje v názvoch kaviarní, reštauračných zariadení (príp. aj módy), jednoznačne teda ide o oblasť gastronómie (Lauková, Molnárová, 2020, 106).

V jednom konkrétnom prípade v rámci skúmanej lokality ide o pizzeriu s názvom *Da Luigi Pizza*, čo v preklade znamená *pizza od Luigiho/Luigiho pizza*.

Používanie taliančiny možno vnímať ako istý druh kultúrneho i jazykového stereotypu, ktorý zodpovedá medzinárodným normám v prípade jedál (pizze, cestovín) a kávy, čo sa nám zatiaľ v doterajšom výskume LL v rámci mesta Banská Bystrica jednoznačne potvrdilo.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

Zaujímavú súvislosť s Talianskom a taliančinou má aj príklad obchodu s názvom *Moda Italy*. V tomto konkrétnom prípade sa v názve vyskytuje 5 cudzích jazykov. Ide samozrejme o slovenčinu (*dámska kolekcia*), o angličtinu (*Moda Italy; fashion clothes – talianska móda/móda z Talianska; módne oblečenie*), francúzštinu (*boutique*), ruštinu (*модная одежда – módne oblečenie*) a španielčinu (*Ropa de moda – módne oblečenie*). Vo všetkých zaznamenaných jazykoch je zosobnená móda resp. módne oblečenie.

Lexéma „butik“ je graficky adaptovaná podľa výslovnosti a zachováva si kongruenciu vo zvukovej podobe. Ide o obchod s textilným tovarom, pre slovensky hovoriaceho recipienta známy a bežne používaný výraz. Neadaptovaný variant „boutique“ je príznakový a poukazuje na odlišnosť resp. už citovaný príznak cudzosti

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN–MOYSES–PLATZ

- Kontext ruštiny resp. ukrajinčiny môže hypoteticky súvisieť aj so skutočnosťou, že majiteľkou (aj predávajúcou) tohto obchodu s módnym oblečením je občianka z Ukrajiny, žijúca už dlhšiu dobu v Banskej Bystrici, čo sme konfrontovali a verifikovali v osobnom rozhovore s majiteľkou.
- Názov butiku zase súvisí so skutočnosťou, že tovar (módne oblečenia a módne doplnky) je dovážaný podľa vyjadrenia samotnej majiteľky priamo z Talianska.

2 (NÁMESTIE ŠTEFANA MOYZESA – OKOLIE TRHOVISKA) – ŠTEFAN-MOYSES-PLATZ

2021 – AKTIVITÄTEN UND PLÄNE

- 1. Príspevok v tlači (časopis Lingua et vita):

J. LAUKOVÁ: INTRAURBANER RAUM DER STADT BANSKÁ BYSTRICA IM FOKUS DER SPRACHLANDSCHAFTLICHEN FORSCHUNG

(AM BEISPIEL VON ŠTEFAN-MOYZES-PLATZ)

- 2. Príspevok na konferenciu Odborná komunikácia v zjednotenej Európe XIX.

2021 – AKTIVITÄTEN UND PLÄNE

DIPLOMOVÉ PRÁCE (J. LAUKOVÁ):

Bc. Adela Koyšová: *Sprachliche Vielfalt des öffentlichen Raumes in der slowakischen Region Trenčín (obhájená)*

Bc. Viktória Demeková: *Dolmetschertechnik und technische Ausrüstung in Konferenzräumen in Grandhotels, Hotels und Pensionen in der Region der Hohen Tatra (obhájená – okrajovo spomenutá aj LL regiónu Vysoké Tatry)*

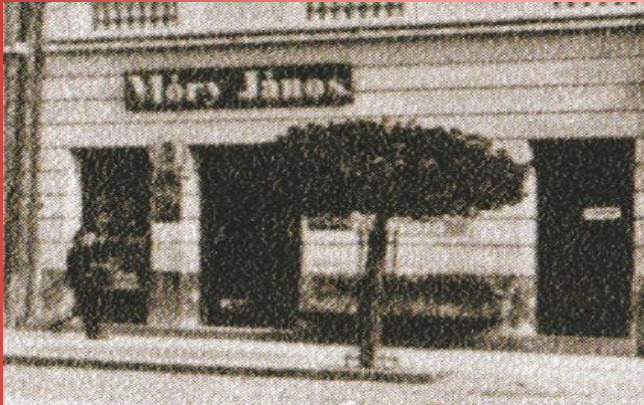
RIGORÓZNA PRÁCA:

Mgr. Martina Juršták: *Mobile Sprache in der Stadt Wien und ihr translatalogisches Potential*

2021 – AKTIVITÄTEN UND PLÄNE

1. PROPAGÁCIA PROJEKTU V RÁMCI PODUJATIA AKADEMICKÉ RENDEZVOUS (ZS 2021/2022, FF UMB)
2. PRÁCE V ARCHÍVE A REŠERŠE HISTORICKÝCH FOTOGRAFIÍ – EŠTE PLÁNOVANÉ
3. REŠERŠ LITERATÚRY – PRIEBEŽNE
4. SPRACOVÁVANIE VÝSLEDKOV VÝSKUMU A PRÁCA NA DATABÁZACH
5. ĎALŠIE PERSPEKTÍVY VÝSKUMU:
 - ❖ ANALÝZA SOCIOEKONOMICKEJ ŠTRUKTÚRY VÝSKUMNÉHO PRIESTORU
 - ❖ MULTIMODALITA
 - ❖ HISTORICKÝ KONTEXT

MULTIMODÁLNE ASPEKTY JAZYKOVEJ KRAJINY BANSKEJ BYSTRICE – MULTIMODAL ASPECTS OF THE BANSKÁ BYSTRICA LINGUISTIC LANDSCAPE

Display windows in 1913

Bodega – Pavel Tóth's deli (around 1932)

Hotel Rak with the metal sheet crayfish sculpture in 1928.

MULTIMODÁLNE ASPEKTY JAZYKOVEJ KRAJINY BANSKEJ BYSTRICE – MULTIMODAL ASPECTS OF THE BANSKÁ BYSTRICA LINGUISTIC LANDSCAPE

- Priezviská v logonymách. Na príklade jazykovej krajiny Banskej Bystrice.
- **LINGUISTIC LANDSCAPE A SERVICE LEARNING VO VYUČOVÁNÍ CUDZÍCH JAZYKOV NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH**
- Jazyková krajina ako motivačný faktor vo výučbe cudzích jazykov
-
- Wahrnehmung und Verarbeitung von Bildern und Texten in LL (linguistisch – didaktisch: im DaF–Unterricht)

Z. Dobrík: Interpretácia vytvárania
jazykovej krajiny Banskej Štiavnice z
perspektívy sociálneho z perspektívy
sociálneho konštruktivizmu. Nová
Filologická revue, roč. 11, č. 2 (2020), s.
127 – 138.

- V rámci kvalitatívnej analýzy jazykovej krajiny miest sa možno zamerať na nasledujúce skutočnosti:
- Jej reálny rozsah s dôrazom na súčasnosť sa ukáže až po kompletnom vytvorení dátovej banky. Aj bez nej možno určiť niektoré podstatné zamerania analýzy s dôrazom vzdialenú a blízku minulosť. Bez jej analýzy nemožno pochopiť súčasnosť.

a) Akým spôsobom ovplyvňovala etnická diferenciácia, každodennú podobu miest, najmä jazykové správanie (konanie)?

b) Akými spôsobmi ovplyvňovala (ovplyvňuje) sociálna diferenciácia mesta, daná jeho banskou zameranosťou najmä v stredoveku, remeselníckou a obchodnou zameranosťou v 17. až 19. storočí a remeselníckou, obchodnou a úradníckou zameranosťou v 20. storočí jazyk mesta BB (top-down, bottom-up)?

Podľa údajov zo štátneho archívu, začiatkom 20-tých rokov minulého storočia bolo 110 obchodov umiestnených v centre, blízko centra, z nich viac ako 60% vlastnili ľudia izraelitskej národnosti, nasledovali vlastníci štátotvorného národa („Čechoslováci“, t. j. Slováci a Česi) a nemeckej národnosti.

c) Akými spôsobmi ovplyvňovali jednotlivé formy totalitnej moci jazyk a multimodálnu semiosféru mesta (miest) v minulosti a ako to robí demokratická moc v súčasnosti? V čom spočívajú zhody, podobnosti a rozdiely ovplyvňovania? Nejde len o ovplyvňovanie pomenovaní verejných priestorov (ulíc, parkov), pamätných tabulí a pomníkov, ale aj tzv. cyklické dotvárania jazykovej krajiny, ktoré sa odohrávajú (-li) v čase pripomínania si udalostí, s ktorými sa politická moc hodnotovo stotožňovala (-uje) a o ktoré opiera (-la) svoju legitimitu. Zlomky jazykového aj nejazykového korpusu tvoriaceho jazykovú krajinu z cyklického dotvárania miest sa nachádzajú v dobovej najmä regionálnej tlači (v BB Hronské noviny, Smer a i.), v memoároch významných osobností (v prípade BB T. Vansová, J. Poničan).

- d) Bezprostredne s predchádzajúcim bodom súvisí cieľavedomé vnášanie jazyka nenávisti do verejného priestoru v jednotlivých obdobiach, najmä v období Slovenského štátu (1939 – 1945) s cieľom narušiť celkovo pokojné spolunažívanie etnicky, konfesiónálne aj sociálne heterogénneho obyvateľstva. V jazyku sa objavuje, do konca 20-tých rokov, deštruktívny (nenávistný) etnocentrizmus: my, t. j. tí dobrí (Slováci) vs oni, t. j. tí zlí (Židia, Česi) spojený s konfesiónálnym členením na my (kresťania, katolíci) oni (predstavitelia židovského vierovyznania).

- Vo verejnom priestore sa v danom čase udomácnili výzvy, nápisy ktoré nabádali kupujúcich v otvorenej alebo skrytej podobe ako majú konať: „Kupujte u kresťanských obchodníkov“, „Židovský podnik“ „Židovský obchod“. V posledné dvoch je obsiahnutá cieľavedomá snaha exkludovať (vylúčiť) určitú skupinu obyvateľstva.
- Možno sa zamerať v danej súvislosti na identifikovanie jazykových prostriedkov (ideologém, expresívnych výrazov), prostredníctvom ktorých sa šírila nenávisť.

- Povoľnové sčítanie obyvateľstva (1918): 77,7% slovenská, 10% maďarská, 7% židovská, 4% nemecká, rómska a bulharská národnosť.

Ďakujeme za pozornost!

Danke für Aufmerksamkeit!